

**Η ΘΕΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΑΝΑΣΤΑΣΕΩΣ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙ
ΑΝΑΚΕΦΑΛΑΙΩΣΕΩΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΕΙΡΗΝΑΙΟΥ
ΛΑΜΠΡΟΥ ΣΚΟΝΤΖΟΥ Θεολόγου - Καθηγητού**

Το θεσπέσιο γεγονός της εκ νεκρών Αναστάσεως του Κυρίου μας Ιησού Χριστού αποτελεί για τη συνείδηση της Αγίας μας Εκκλησίας την φλόγα και τη ζέση, η οποία δίνει τη δύναμη και την ενέργεια σε Αυτή να πορεύεται αταλάντευτη στους αιώνες. Στην αντίθετη περίπτωση «ει δε Χριστός ουκ εγήγερται, κενόν άρα το κήρυγμα ημών, κενή δε και η πίστις υμών. Ευρισκόμεθα δε και ψευδομάρτυρες του Θεού, ότι εμαρτυρήσαμεν κατά του Θεού ότι ήγειρε τον Χριστόν, όν ουκ ήγειρεν» (Α΄Κορ.ιε΄ 14-15). Εάν έλειπε από την Εκκλησία το γεγονός της Αναστάσεως, Αυτή θα ήταν καταδικασμένη να σβήσει συγχρό- νως με τη γέννησή της! Γι΄ αυτό το λόγο η Ανάσταση του Κυρίου μας είναι για ολόκληρο το χριστιανικό κόσμο, και ιδιαίτερα για την Ορθοδοξία μας, η «εορτή των εορτών και η πανήγυρις των πανηγύρεων» και όλοι οι πιστοί «αγαλομένω ποδί» προσέρχονται να απολαύσουν την πλούσια πνευματική τράπεζα του Αναστάντος Λυτρωτή μας.

Οι Πατέρες της Εκκλησίας μας με εμφανή ενθουσιασμό έδωσαν στα συγγράμματά τους την αληθινή διάσταση στο μεγάλο γεγονός της Αναστάσεως του Χριστού μας. Ο άγιος Ειρηναίος επίσκοπος Λουγδούνου (Λυώνος),(+199) είναι ένας από αυτούς. Στην περίφημη περί ανακεφαλαιώσεως θεολογία του εντάσσει το γεγονός αυτό στο γενικότερο σχέδιο της σωτηρίας του ανθρωπίνου γένους. Στο θεανδρικό Πρόσωπο του Ιησού Χριστού συντελέσθηκε η αναδημιουργία του πεπτωκότος ανθρώπου και ολοκλήρου της κτίσεως (Ειρην. C.H.. III,16,6). Η Ενανθρώπηση και η Ανάσταση του Λυτρωτή είναι οι δύο κορυφαίοι σταθμοί του έργου της απολυτρώσεως. Διά της Ενανθρωπήσεως του Λόγου ο Θεός εισέρχεται στην ιστορία, διά της Αναστάσεώς Του ο άνθρωπος εισέρχεται στην αιωνιότητα! Η Ενανθρώπηση είναι η ευλογημένη αρχή η Ανάσταση είναι το θριαμβευτικό πέρας του θείου έργου της σωτηρίας του κόσμου.

Ο πρώτος Αδάμ, ο χοϊκός προπάτοράς μας, σύμφωνα με τον ιερό Πατέρα, εξαιτίας του πονηρού και της δικής του συγκαταθέσεως εξέπεσε και έγινε φορέας του κακού και της αμαρτίας και υποκείμενος του θανάτου. Ο Χριστός, ο δεύτερος Αδάμ (Α΄Κορ. ιε΄45) επειράσθη και Αυτός από τον πονηρό για την ικανοποίηση της φυσικής ανάγκης της τροφής (Γεν. γ΄ 15). Όμως Αυτός δεν υπέκυψε, όπως ο πρώτος Αδάμ, στην παγίδα του πονηρού. Έμεινε υπάκουος στο θέλημα του «πέμπψαντός του πατρός» (Ιωάν.δ΄34). Η έπαρση του χοϊκού Αδάμ απέκοψε το ανθρώπινο γένος από τη ζωή και το οδήγησε στο θάνατο. Αντίθετα η έσχατη υπακοή και η ταπείνωση (Φιλ. β΄ 8) του Χριστού νίκησε το θάνατο και επανένωσε την ανθρωπότητα με τη ζωή, (Ειρην. C.H.V.21,3, P.G.7,1181-1182 και Επίδ. Αποστ. Κηρύγμ. 33).

Ο θάνατος δεν είναι στοιχείο της ανθρωπίνης φύσεως, αλλά είναι προϊόν της αμαρτίας (Ρωμ.στ΄23). Ο άνθρωπος δημιουργήθηκε από το Θεό να ζει αθάνατος. Η αμαρτία όμως εισήγαγε τον θάνατο στην ανθρώπινη φύση ως αφύσικη κατάσταση. Η νίκη του Χριστού κατά του θανάτου και του Άδη θεράπευσε την ανθρώπινη φύση από το ξένο και αφύσικο αυτό στοιχείο. Η Ανάσταση δε του Λυτρωτή «απαρχή (της αναστάσεως) των κεκοιμημένων εγένετο» (Α΄Κορ. ιε΄20). Η Ανάσταση του Κυρίου κατέρριψε όλους τους φραγμούς που εμποδίζουν τον άνθρωπο να εισέλθει στην αιωνιότητα,(Ειρην. C.H.V.23, 2, P.G.7, 1182-1183). Η εν Χριστώ σωτηρία είναι ουσιαστικά «εκκένωσις του θανάτου» και χορήγηση της ζωής (Ειρην. C.H.III,23,7).

Το ξύλο της Εδέμ (Γεν.β΄κεφ) έγινε η αιτία της πτώσεως του πρώτου ανθρώπου. Δί΄ αυτού ο γενάρχης ξέπεσε και κατεστάθη θνητός. Το ξύλο του Σταυρού έγινε αιτία να ξαναγίνει πάλι ο άνθρωπος αθάνατος. «Η αμαρτία, γράφει ο ιερός πατήρ, η οποία προήλθεν εκ του ξύλου, εξηλείφθη δια του ξύλου της υπακοής, επί του οποίου εσταυρώθη ο Υιός του ανθρώπου, υπακούων εις τον Θεόν, καταργήσας ούτω την γνώσιν του κακού συνετέλεσεν, ώστε να ανθήση εις τας ψυχάς των ανθρώπων η

γνώσις του καλού. Επειδή δε το κακόν συνίσταται εις την ανυπακοήν κατά του Θεού, το καλόν συνίστα εις την υπακοήν. . . Ὡστε δια της μέχρι θανάτου, και δη θανάτου Σταυρού, υπακοῆς του ἐξiléωσε την αρχαίαν διά του ξύλου προκληθείσαν ανυπακοήν. . . Ἦτο δίκαιον και αναγκαίον αυτός, ο οποίος κατέστη ορατός, να οδηγήση όλα τα ορατά πράγματα εις την εις την συμμετοχήν του Σταυρού Του και ούτως υπό την ορατήν Του μορφήν η επίδρασίς Του ἐγένετο αισθητή εις όλα τα ορατά πράγματα» (Ειρην. Επίδ. Αποστ. Κηρύματος 34).

Το μέγα γεγονός της Αναστάσεως του Σωτήρος ο άγιος Ειρηναίος το συνδιάζει με το μυστήριο της θείας Ευχαριστίας. Η πραγματικότητα της Αναστάσεως συνδέεται με την πραγματικότητα της αληθούς μεταβολής του άρτου και του οίνου σε Σώμα και Αίμα Χριστού (Ειρην. C.IV,18,4-5). Ο κοινωνών του αναστημένου και αυθαρτοποιημένου Σώματος του Κυρίου, καθίσταται και ο ίδιος δυνάμει αναστηθείς και αυθαρτοποιηθείς εν Χριστώ (C.IV,5,5 και 33,2).

Η πίστη στην Ανάσταση του Κυρίου, κατά τον ιερό πατέρα, αποτελεί το θεμελιώδες κεφάλαιο της χριστιανικής σωτηριολογίας. « Εάν (ο Χριστός) δεν ἐγεννήθη, άρα δεν απέθανε, και εάν δεν απέθανε, δεν ανέστη εκ νεκρών, δεν εθριάμβευσεν άρα επί του θανάτου και δεν κατήργησε το κράτος του, και εάν δεν εθριάμβευσεν επί του θανάτου, πως θα δυνηθώμεν να υψωθώμεν μέχρι της ζωής ημείς, οι οποίοι εξ αρχής υποκείμεθα εις τον θάνατον, Ὅσοι λοιπόν δεν παραδέχονται την σωτηρίαν του ανθρώπου, και δεν πιστεύουν, ότι ο Θεός θα τους αναστήση εκ νεκρών, ούτοι περιφρονούν την γέννησιν του Κυρίου ημών. Ο Λόγος του Θεού, ευδοκήσας να σαρκωθεί, εδέχθη αυτήν την γέννησιν, δια να μας αποδείξη την ανάστασιν της σαρκός και να προηγηθή όλων ημών εις τον ουρανόν» (Ειρην. Επίδ. Αποστ. Κηρυγμ. 39).

Ο Θεός Λόγος με την θεία Ενανθρώπησή Του έγινε όμοιος με τον άνθρωπο κατά πάντα εκτός της αμαρτίας. Αυτήν την ανθρώπινη τραυματισμένη και αμαυρωμένη από την αμαρτία εικόνα με την Ανάστασή Του την αυθαρτοποίησε και τη θέωσε,

έτσι ώστε «και την εικόνα έδειξεν αληθώς, αυτός τούτο γενόμενος όπερ ήν εικών αυτού, και την ομοίωσιν βεβαίως κατέστησε, συνεξομοιώσας τον άνθρωπον τω αοράτω Πατρί» (Ειρην. C.H.IV,16,2). Η νέα αναδημιουργηθείσα εν Χριστώ ανθρώπινη φύση είναι η ίδια η ένδοξη μεταναστάσιμη ανθρώπινη φύση του Χριστού. Ο «κολλώμενος τω Κυρίω» (Α΄Κορ. στ΄17) μετέχει αυτής της θεωμένης και δοξασμένης φύσεως. Χάρη στο σωτηριώδες έργο του Χριστού, με επιστέγασμα την Ανάστασή Του, «ο γεννητός και πεπλασμένος άνθρωπος κατ΄εικόνα και ομοίωσιν του αγεννήτου γίνεται Θεού» (Ειρην. C.H.IV, 38,3).

Ο Αναστάς Χριστός, όπως ευστοχότατα θεολόγησε ο μεγάλος αυτός πατέρας της αρχαίας Εκκλησίας μας, ανακεφαλαίωσε στον εαυτό του τον πεπτωκότα άνθρωπο και δια του εκουσίου Πάθους και της Αναστάσεώς Του συνέτριψε ολοκληρωτικά και μόνιμα το κράτος του διαβόλου και κατήργησε τον «ολετήρα της κτίσεως». Η Ανάσταση του Σωτήρος μας είναι το επιστέγασμα της αποκαστάσεως και ανακεφαλαιώσεως του μεταπτωτικού ανθρώπου και ολοκλήρου της δημιουργίας. Γι΄ αυτό δικαιολογημένα η αγία μας Εκκλησία μας καλεί να «Πρόσέλθωμεν λαμπαδηφόροι, τω προϊόντι Χριστώ εκ του μνήματος, ως νυμφίω, και συνεορτάσωμεν, ταις φιλεόρτοις τάξεσι, Πάσχα Θεού το σωτήριο» (Κανών του Πάσχα, β΄τροπ. Της ε΄ ωδής).